

četrtek, 16. december 2021

P9_TA(2021)0511

Prisilno delo v tovarni Linglong in okoljski protesti v Srbiji

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 16. decembra 2021 o prisilnem delu v tovarni Linglong in okoljskih protestih v Srbiji (2021/3020(RSP))

(2022/C 251/13)

Evropski parlament

- ob upoštevanju svojih prejšnjih resolucij o Srbiji,
 - ob upoštevanju stabilizacijsko-pridružitvenega sporazuma med Evropskima skupnostma in njunimi državami članicami na eni strani ter Republiko Srbijo na drugi strani ⁽¹⁾, ki je začel veljati 1. septembra 2013, ter njenega statusa države kandidatke,
 - ob upoštevanju poročila Komisije o Srbiji za leto 2021 z dne 19. oktobra 2021 (SWD(2021)0288),
 - ob upoštevanju konvencij Mednarodne organizacije dela,
 - ob upoštevanju Evropske konvencije o človekovih pravicah (EKČP),
 - ob upoštevanju Splošne deklaracije človekovih pravic iz leta 1948,
 - ob upoštevanju členov 144(5) in 132(4) Poslovnika,
- A. ker je treba Srbijo kot vse države, ki želijo postati članica EU, presoјati glede na njene dosežke pri izpolnjevanju in izvajanju ter upoštevanju meril in skupnih vrednot, potrebnih za pristop;
- B. ker so načela demokracije, človekovih pravic in pravne države temeljne vrednote EU ter so v središču širitvenega in stabilizacijsko-pridružitvenega procesa; ker je treba izvesti trajne reforme, da bo mogoče premagati velike izzive na teh področjih;
- C. ker mora Srbija doseči nepovraten napredek pri upoštevanju, zagovarjanju in varovanju vrednot spoštovanja človekovega dostojanstva, svobode, demokracije, enakosti, pravne države in človekovih pravic;
- D. ker je stanje glede svobode izražanja in neodvisnosti medijev še vedno zelo zaskrbljujoče in ga je treba prednostno obravnavati;
- E. ker Srbija sklepa vse več pogodb z velikimi kitajskimi industrialci in Kitajski dodeljuje vse več pravnih privilegijev, čeprav je to v nasprotju s pravom EU; ker sporazum med Beogradom in Pekingom o zaposlovanju tujcev omogoča, da se v Srbiji uporablja kitajsko delovno pravo; ker so mediji marca 2021 poročali o slabem ravnanju z zaposlenimi v kitajskem podjetju Zijin Mining, ki je leta 2018 prevzelo rudnik bakra v vzhodni Srbiji, pri čemer so ostali brez potnih listov in živeli v negotovih razmerah;
- F. ker se kitajski proizvajalec pnevmatik Linglong v Zrenjaninu na severu Srbije otepa resnih obtožb glede delovnih pogojev 500 delavcev iz Vietnama; ker ga med drugim obtožujejo kršitev človekovih pravic, trgovine z ljudmi in ogrožanja zdravja in življenja delavcev; ker so delavcem odvzeli potne liste; ker pogodbe zaposlenih v tovarni Linglong vključujejo nepravilnosti v zvezi s plačami, dopusti in delovnim časom, ki kažejo, da so delavce izkoriščali, kar je v nasprotju z veljavnimi predpisi srbske delovne zakonodaje;

⁽¹⁾ UL L 278, 18.10.2013, str. 16.

četrtek, 16. december 2021

- G. ker so pred kratkim poročali o obsežnih okoljskih protestih po vsej Srbiji zaradi naglega sprejetja dveh zakonov, in sicer zakona o referendumih in ljudski pobudi ter zakona o razlastitvi zemljišč; ker naj bi slednji zakon odpiral vrata spornim tujim naložbenim projektom, kot je rudnik Rio Tinto, ki močno vplivajo na okolje; ker so državljani Srbije uveljavljali svojo temeljno človekovo pravico do mirnega zbiranja; ker policijske organe glasno obtožujejo, da so kršili svojo obveznost varovanja življenj, pravic in svoboščin državljanov ter varstva pravne države; ker se je policija odzvala precej nasilno in aretirala več protestnikov; ker so protestnike napadle neidentificirane oborožene skupine, huligani in buldožerji;
- H. ker se je srbska vlada odločila, da zakon o razlastitvi zemljišč umakne iz parlamentarnega postopka, potem ko ga je predsednik vrnil v ponovno preučitev; ker bo vlada po široki javni razpravi analizirala zakon in uvedla spremembe; ker je narodna skupščina 10. decembra 2021 sprejela dopolnitve zakona o referendumih in ljudski pobudi, ki se nanašajo na potrjevanje podpisov in odpravo pristojbine za preverjanje podpisov;
- I. ker obtožbe o ustrahovanju in fizičnih napadih na medijske delavce, aktiviste, organizacije civilne družbe in nevladne organizacije letijo tako na račun tovarne pnevmatik Linglong kot tudi na račun okoljskih protestov;
- J. ker se je 14. decembra 2021 na medvladni konferenci začel četrti sklop pristopnih pogajanj s Srbijo;
1. je močno zaskrbljen zaradi domnevnega prisilnega dela, kršitev človekovih pravic in trgovine z ljudmi pri približno 500 vietnamskih delavcih v kitajski tovarni pnevmatik Linglong v Srbiji;
 2. poziva srbske oblasti, naj skrbno raziščejo primer in zagotovijo spoštovanje temeljnih pravic v tovarni, zlasti pravic delavcev, in naj EU posredujejo ugotovitve preiskav ter storilce privedejo pred sodišče; poziva jih tudi, naj nevladnim organizacijam, organizacijam civilne družbe, uradnikom EU in uradnikom drugih mednarodnih organizacij omogočijo prost, smiseln in neoviran dostop do tovarne Linglong v Zrenjaninu in prostorov, kjer so nastanjeni vietnamski delavci; poziva delegacijo Evropske unije v Republiki Srbiji, naj pozorno spremlja te postopke in usodo 500 vietnamskih delavcev;
 3. poziva Srbijo, naj izboljša usklajenost z delovnim pravom EU, sprejme nov zakon o pravici do stavke, prepreči neprijavljeno delo in spremeni zakon o inšpekcijskih pregledih, da bo skladen z ustreznimi konvencijami Mednarodne organizacije dela, ki jih je Srbija ratificirala;
 4. izraža močno zaskrbljenost zaradi resnih težav s korupcijo in pravno državo na področju okolja, splošnega pomanjkanja preglednosti ter ocen okoljskega in socialnega učinka infrastrukturnih projektov, med katerimi so tudi takšni, ki se financirajo s kitajskimi naložbami in posojili, ter projekti multinacionalnih družb, kot je Rio Tinto; v zvezi s tem ugotavlja, da je bil v pristopnih pogajanjih z EU odprt sklop 4 o zeleni agendi in trajnostni poveztivosti; poziva EU in srbske oblasti, naj ukrepajo v zvezi z upravičenimi pomisleki, izraženimi med okoljskimi protesti, in naj te težave nujno obravnavajo med pogajaji;
 5. izraža zaskrbljenost zaradi vse večjega vpliva Kitajske v Srbiji in na Zahodnem Balkanu; poziva Srbijo, naj okrepi svoje standarde pravne skladnosti v zvezi s kitajskimi poslovnimi dejavnostmi; poudarja, da bi morala srbska delovna in okoljska zakonodaja veljati tudi za kitajska podjetja, ki poslujejo v državi;
 6. izraža močno zaskrbljenost zaradi naraščajočega nasilja ekstremističnih in huliganskih skupin na miroljubnih okoljskih demonstracijah; obžaluje, da je policija zoper protestnike uporabila silo; obsoja nasilno vedenje huliganov do miroljubnih protestnikov; odločno obsoja sleherno kršitev temeljne pravice do mirnega zbiranja; poudarja, da je svoboda zbiranja človekova pravica; poziva srbske oblasti, naj natančno preiščejo nedavne množične proteste, na katerih je policija domnevno prekoračila svoja pooblastila oziroma ni zaščitila protestnikov pred nasiljem in ni obvarovala njihove človekove pravice do mirnega zbiranja; poziva srbske oblasti, naj javno obsodijo dejanja teh huliganov proti protestnikom;

četrtek, 16. december 2021

7. v zvezi s tem obsoja tudi vlogo huliganskih skupin pri zaščiti stenske poslikave obsojenega vojnega zločinca Ratka Mladića v Beogradu in s tem povezanih incidentov, ki so razkrili tesne vezi med huligani in policijo; je zaskrbljen, ker oblasti očitno niso pripravljene omogočiti, da se poslikava odstrani, kar je v nasprotju z željami stanovalcev stavbe in uradnimi občinskimi odločitvami;
 8. izraža zaskrbljenost, ker sta za odprto razpravo o zakonu o referendumih in ljudski pobudi ter spremembah zakona o razlastitvi zemljišč na voljo le omejena čas in prostor; je seznanjen z odločitvijo o umiku in ponovni preučitvi zakona o razlastitvi zemljišč ter s sprejetimi spremembami zakona o referendumih in ljudski pobudi;
 9. obžaluje, da se na dolgi rok kaže trend pristranskosti medijev in da se vse bolj brišejo meje med dejavnostmi državnih uradnikov, policije in strankarskih politikov; obžaluje, da je svoboda medijev nazadovala ter da so člani parlamentarne opozicije, neodvisni intelektualci, nevladne organizacije, novinarji in vidnejši posamezniki vse pogosteje tarča žaljivk, ustrahovanja in celo sovražnega govora, tudi s strani članov vladajočih strank, ki imajo izredno pomembno odgovornost, da se do vseh predstavnikov medijev vedejo spoštljivo; poziva srbske oblasti, naj nemudoma ukrepajo, da bi zagotovile svobodo izražanja in neodvisnost medijev ter omogočile ustrezno preiskavo teh primerov;
 10. z zaskrbljenostjo ugotavlja, da delo organizacij civilne družbe in nevladnih organizacij poteka v okolju, v katerem kritika ni dovoljena; obžaluje, da je bilo mogoče na televizijskem kanalu pod pokroviteljstvom vlade pred kratkim spremljati napad na vodjo Združene srbske opozicije Mariniko Tepić zaradi njenega etničnega porekla; poziva srbske oblasti, naj ukrepajo proti krčenju prostora za civilno družbo in neodvisne medije ter jim omogočijo, da bodo lahko delali brez omejitev, med katere sodita tudi njihovo ustrahovanje ali kriminalizacija; poziva oblasti, naj začnejo čim prej vzpostavljati ozračje, ki bo spodbudno do dejavnosti organizacij civilne družbe;
 11. poziva Komisijo in Evropsko službo za zunanje delovanje, naj začneta tesneje sodelovati s civilno družbo, nevladnimi organizacijami in neodvisnimi mediji na terenu ter jih odločneje podpreta; znova izraža podporo delu demokratičnih evropskih političnih fundacij, ki si prizadevajo okrepiti demokratične procese v Srbiji in spodbujati novo generacijo političnih voditeljev;
 12. poziva srbsko vlado, naj se posveti učinkovitim in preverljivim temeljnim reformam ter obravnava strukturne reforme in pomanjkljivosti na področjih pravne države, temeljnih pravic, svobode medijev, boja proti korupciji ter delovanja demokratičnih institucij in javne uprave;
 13. pozdravlja dejstvo, da članstvo v EU ostaja strateški cilj Srbije in je med prednostnimi nalogami vlade; spodbuja srbske oblasti, naj v javni razpravi bolj dejavno in nedvoumno izražajo svojo zavezanost evropskim vrednotam, ter pričakuje, da se bo Srbija jasno in nedvoumno z besedami in dejanji zavezala, da bo vidno in preverljivo izpolnjevala svoje obveznosti za pristop k EU;
 14. pričakuje, da se bodo pogajanja o sklopu 4 o zeleni agendi in trajnostni poveztljivosti (poglavja 14, 15, 21 in 27) začela z novim zagonom za popolno izvajanje standardov EU;
 15. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje predsedniku Evropskega sveta, Komisiji, podpredsedniku Komisije/visokemu predstavniku Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko, vladam in parlamentom držav članic ter predsedniku, vladi in parlamentu Srbije.
-